

Aan de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie
mr. dr. K.H.D.M. Dijkhoff
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Nijmegen, 17 november 2016

Geachte Staatssecretaris,

Op 2 november jongstleden verscheen het advies van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ): "Bezinning op Interlandelijke Adoptie". In dit rapport gaat de RSJ in op de vraag hoe kinderen die niet bij hun eigen gezin kunnen opgroeien, het best beschermd kunnen worden.

Namens de Samenwerkende Vergunninghouders Adoptie en de Stichting Adoptievoorzieningen (hierna SAV) willen wij u hierbij een eerste reactie op dit adviesrapport aanbieden.

De RSJ heeft als taak *gevraagd en ongevraagd* advies te verstrekken over strafrechttoepassing en jeugdbescherming. Juist die onafhankelijke positie vraagt van de RSJ een grote verantwoordelijkheid om zorgvuldigheid te betrachten, zowel in de onderbouwing van haar advies als in de communicatie naar het maatschappelijke veld. Het is vanwege de onafhankelijke positie immers niet mogelijk de Raad te corrigeren of (politiek) ter verantwoording te roepen.

Volgens de vergunninghouders en de SAV is de RSJ op beide fronten te kort geschoten in de zorgvuldigheid die van haar gevraagd mag worden ten aanzien van het door haar (ongevraagd) uitgebrachte advies "(per direct) te stoppen met interlandelijke adoptie".

Reactie op communicatie RSJ

Eerst een korte observatie over de communicatie. Het rapport betreft een maatschappelijk gevoelig onderwerp waar veel stakeholders bij betrokken zijn. De RSJ heeft het rapport in de media gebracht en toegelicht zonder dat de stakeholders hierop voorbereid waren. Daarmee zijn niet alleen de professionals die betrokken zijn bij adoptieprocedures in binnen-en buitenland, maar vooral ook adoptiegezinnen en adoptiekinderen compleet overvallen. Dit heeft onnodige maatschappelijke onrust gecreëerd.

Reactie op de inhoud van het rapport

In het advies zet de RSJ een aantal mogelijke argumenten voor en tegen adoptie op een rij en geeft daar vervolgens haar eigen weging aan. Op basis van die afweging komt de RSJ tot de conclusie dat kinderen het beste op kunnen groeien in een gezin in het land van herkomst.

De samenwerkende vergunninghouders en de SAV onderschrijven deze conclusie vanzelfsprekend; het is al sinds jaar en dag het uitgangspunt bij internationale adoptie.

Echter, de vergunninghouders en de SAV zijn van mening dat de manier waarop de RSJ denkt dichter bij dat doel te kunnen komen, en de rol van interlandelijke adoptie daarin, ver afstaat van de dagelijkse praktijk en de realiteit in het leven van kinderen in de landen van herkomst.

Dit is met name veroorzaakt doordat de argumenten waar de RSJ de meeste waarde aan hecht, niet of slecht onderbouwd worden door actueel wetenschappelijk en/of praktijkonderzoek. Slechts enkele onderzoeken vormen de basis voor de verregaande conclusies van de Raad. Geciteerde onderzoeken baseren zich op cijfers en ervaringen van vele jaren geleden, of op impressies. De veronderstelde causale relatie tussen interlandelijke adoptie en het jeugdbeschermingssysteem in het land van herkomst wordt daarmee niet aangetoond.

Wat wel heel duidelijk naar voren komt uit diverse wetenschappelijke studies is dat opgroeien in instellingen kinderen fysiek, cognitief en sociaal-emotioneel grote schade bezorgt. Opgroeien in een stabiel, duurzaam gezinsverband kan kinderen voor deze schade behoeden en kan zelfs voor een groot deel (als op tijd wordt ingegrepen) al toegebrachte schade herstellen.

Dat geldt ook indien voor het kind geen mogelijkheden zijn om op te groeien in een gezin in het land van herkomst. Interlandelijke adoptie, hoewel dit niet de voorkeur geniet boven opgroeien bij de biologische ouders of boven opgroeien in een gezin in het land van herkomst, kan voor sommige kinderen dus kansen geven op een gunstige ontwikkeling, waar zij anders van verstoken zouden blijven. Het welzijn van interlandelijke geadopteerden in Nederland is gemiddeld heel goed. De RSJ kiest er blijkbaar voor om kinderen voor wie in het land van herkomst geen mogelijkheden zijn om op te groeien in een duurzame gezinssituatie, de kans op een toekomst in een gezinssituatie te ontzeggen. De Raad doet dit vanuit een theoretische benadering die het "macro-perspectief" boven het "micro-perspectief" (het belang van het individuele kind) plaatst en daarbij, zoals gezegd, ook onjuiste aannames maakt.

De RSJ gaat hierbij uit van een ideale wereld. In een ideale wereld groeien alle kinderen op bij hun biologische familie. De werkelijkheid is dat niet alle biologische ouders voor hun kinderen willen, mogen of kunnen zorgen. En dat er in het belang van het kind andere oplossingen gezocht moeten worden. Duurzame oplossingen (met gezinssituatie als uitgangspunt) in eigen land hebben daarbij altijd de voorkeur. Maar, indien nodig en gewenst moet ook interlandelijke adoptie een optie blijven.

Zoals in verdragen en internationale en nationale wet- en regelgeving rondom adoptie is vastgelegd wordt bij elke individuele adoptieprocedure door diverse instanties in het zendende en ontvangende land afgewogen en beoordeeld of het internationaal plaatsnemen in het belang is van het kind.

Scenario's voor de toekomst van interlandelijke adoptie

De RSJ brengt ook advies uit over de door AEF opgesteld 4 toekomstscenario's voor interlandelijke adoptie. Ten aanzien van het advies de uitvoering van adopties onder te brengen bij de overheid verwijzen de vergunninghouders en de SAV naar het advies dat de vergunninghouders eerder gaven over de toekomstscenario's.

In het scenario dat de RSJ voorstaat wordt de decentrale ketenbenadering losgelaten en komt alles in handen van de overheid. Volgens vergunninghouders zorgt juist de ketensamenwerking in Nederland voor kwalitatief sterke adoptieprocedures omdat meerdere instanties bij de daadwerkelijke matching, controle en toezicht betrokken zijn.

Met het huidige vergunningstelsel, het toezicht dat de Centrale Autoriteit Kinder aangelegenheden heeft op elke individuele adoptieprocedure alsook het toezicht dat het Ministerie van VenJ houdt op het inhoudelijk en financieel functioneren van vergunninghouders, zijn alle instrumenten beschikbaar.

Vervolg

De vergunninghouders en de SAV zijn van mening dat een heldere visie op (interlandelijke) adoptie nodig is (zie in dat kader ook het advies dat de vergunninghouders zelf al in 2012 hebben opgesteld). Deze discussie moeten we echter voeren op basis van *actuele* nationale en internationale kennis alsmede *actuele* (praktijk-) ervaring.

De staatssecretaris heeft aangegeven de komende maanden een beleidsreactie te gaan opstellen. De Tweede Kamer plant na deze beleidsreactie een hoorzitting.

Vanzelfsprekend werken de vergunninghouders graag mee aan het aanleveren van feiten en gegevens betreffende de wijze waarop internationale adopties zijn georganiseerd.

Daarbij zullen zij, waar nodig en gewenst, ook in kunnen gaan op de situatie in de afzonderlijke landen van herkomst.

De vergunninghouders zijn hierbij voorstander van een open en genuanceerde discussie die recht doet aan de feiten, rekening houdt met de gevoelens van betrokkenen, en vooral aandacht heeft voor de positie van kinderen in moeilijke situaties in het land van herkomst.

Met vriendelijke groet,

S. Buursink-de Graaf
Voorzitter 2015-2016
Samenwerkende vergunninghouders

P. Benders
Directeur Stichting Adoptie Voorzieningen

Adoptiestichting A New Way
Nederlandse Adoptie Stichting
Stichting Meiling
Vereniging Wereldkinderen
Stichting Kind & Toekomst